

Programmet man fikk innpass i handlet om «Crew Resource Management», ressursorientert ledelse av et flycrew. Og fokus for den tettpakke økten var dette magiske og vanskelige: kommunikasjon.

FATALT

Dårlig kommunikasjon innen et flycrew kan ha katastrofale følger. Undersøkelser har avdekket at rundt 70 prosent av alle flyulykker og nestenulykker skyldes svikt på dette området. Ved tilsvarende alvorlig svikt på en operasjonsstue, stryker riktignok ikke helsepersonellet med – men følgene for pasienten og for tilliten til sykehuset er ublide.

– Spennende, og med stor overføringsverdi, nettopp fordi det forutsatte samspill på tvers av fagbakgrunn, sier avdelingsoverlege Ludvig Solheim ved kirurgisk avdeling om møtet med SAS-programmet. Det er nå duket for at nye grupper sendes til Arlanda. Forutsetningen er klaff med nye søknader om midler.

Kursdagene inneholdt i alt åtte, korte moduler på temaer som lederstil, briefing og debriefing og konflikter. Deltakerne bippet seg gjennom den ene mer avanserte datasimuleringen etter den andre. Kjappe introduksjoner som krevde kjapp respons; så bar det videre.

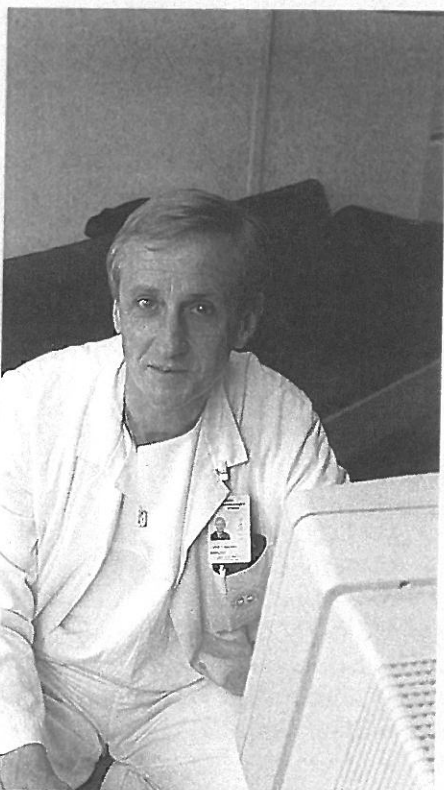

FOTO: ASLE FINNSETH

– Spennende, og med stor overføringsverdi, nettopp fordi det forutsatte samspill på tvers av fagbakgrunn, sier avdelingsoverlege Ludvig Solheim ved kirurgisk avdeling om møtet med SAS-programmet.

– Joda, dette var pang-pang, vi ble holdt i ånde hele tiden, smiler Morten Skjørshammer. – Også pedagogisk var dette spennende, og noe av det mest spennende jeg har vært med på som organisasjonspsykolog.

– Vi hadde med oss noen cases fra hverdagen på operasjonsstuene, som ble drøftet. Men ellers var det situasjoner fra flykrop-

«SAS-programmet utfordrer snillismen i sykepleierkulturen.»

Konstituert avdelingssykepleier
Anne Lene Einbu, post 9, kirurgi.

pen som var utgangspunktet for øvelsene. Det var fascinerende å se sin egen hverdag utenfra på denne måten. Slik slapp vi dessuten å fortape oss i fagmedisinske detaljer, påpeker han.

SNILLISME

– SAS-programmet minnet meg på at sykepleierkulturen mangler en kultur for konstruktiv kritikk – av kolleger og sjefer. Slik hindrer vi hverandre å lære og vokse, sier konstituert avdelingssykepleier Anne Lene Einbu på post 9, kirurgi, ved Diakonhjemmets sykehus.

Einbu var blant dem som videreførte erfaringene fra SAS Flight Academy på en helgesamling for posten på Hankø i september, der Morten Skjørshammer var med.

– Misforstått snillisme, kaller hun det, og mener det slett ikke er snilt å ikke gi klare meldinger til kolleger som tabber seg ut, eller ikke er bevisst på sine faglige uvaner. – Når de aldri blir gjort oppmerksomme på det, får de lov å hvile i sin faglige udugelighet, påpeker hun.

Hun sier det ikke er enkelt for ferske sykepleiere å imøtegå kirurger som har 30 års erfaring i faget. Uansett hvor mye det måtte være på sin plass.

– Men heller ikke kirurgene våre ønsker seg nikkedukker. Det gjelder å finne ålreite måter å utfordre på, slik at innvendingen ikke blir en provokasjon, men fruktbar kritikk. Det handler samtidig selvsagt også om hvor mottakelige autoritetene greier å være, sier hun.

«Veldig profftt, veldig dynamisk», sier Einbu om SAS-opplegget, der hun også fikk en del tankestillere knyttet til lederstil. – Hvor ligger min lederstil? Steller den istand det reneste kaffeslaberas, eller blir det et kynisk og hardt fagmiljø der personene ikke blir sett og ivaretatt?

Her e når man tar sykeplei

Fra stua i veiløse Vårli i Telemark logger **Jane Sølvi Bakken** seg inn: Hun tar sykepleien ved Diakonhjemmet, via Internett, uten å måtte flytte verken fra jobben eller fjellheimen.

Av Asle Finnseth

Steg

En halvtimes snøscooterferd fra nærmeste vei – ved digre Møsvatn – ligger Vårli i Vinje. Der bor hjelpepleier og scooterpendler Jane Sølvi Bakken (31), hennes samboer, og seks andre fastboende.

Via en internettkoblet hjemme-PC gjør hun det ellers uoverkommelige: Blir sykepleier i løpet av fire år, uten å flytte hjemmefra, og uten å forlate jobben som hjelpepleier ved Rjukan sjukehus. At både PC'en og hennes datakunnskaper er meget ferske, skremmer henne ikke. Sykepleiernåla skal hun skaffe seg.

IKKE BARE FJERNT

Og det handler ikke om et tradisjonelt fjernstudium. Snarere en uortodoks kombinasjon

Diakonhjemmet

na internett

FOTO: ARILD HANSEN/VARDEN

av fysisk oppmøte med intensive studieøkter ved Diakonhjemmet i Oslo, samt forelesninger videooverført til en kollokviegruppe på Notodden og ellers studie- og lærerkontakt via mail og hjemmesider.

Pendlingen til jobben ved Rjukan sykehus er hun godt kjent med, etter over et år i jobben som hjelpepleier ved medisinsk avdeling. Først en ofte hustrig ferd til Varland over Møsvatn, pr. småbåt eller snøscooter; over isen vinterstid tar det 20 minutter. Så en kjøretur på tre kvarter i bilen som nå har stående parkert på Varland. Turene til Oslo og Diakonhjemmet blir vesentlig lengre...

– Det kommer til å bli både spennende og krevende, sier den energiske 31-åringen, som samtidig er godt fornøyd med at hun slipper å lytte fra samboeren, fra storslått natur, stillhet og ro for å videreutdanne seg. – Jeg er ganske strukturert, flink til å sysselsette meg selv, og er glad for det bra her på Vårli, sier hun.

NATTEVAKT I DRANGEDAL

Blant de 35 nybakte sykepleierstudentene er også Frøydis Tveita (21) fra Drangedal. – Deilig å

Sykepleiere via PC: Grethe Løken Petersen (t.v.) og Frøydis Tveita trives med skreddersydde studier.

slippe å flytte for å ta sykepleien, sier hjelpepleieren, som til daglig jobber som nattevakt ved Granveien bo- og behandlingssenter i hjemkommunen. Hun forblir i jobben, på halv tid, på toppen av studiene, som blant annet innebærer en del kjøreturer på tre timer hver vei til Rjukan.

PLEIER PÅ KOLSÅS

Eneste bestemor i kullet er Grethe Løken Petersen (47), med 12 års fartstid som hjelpepleier ved Kolsås sykehjem i Bærum. – Etter så lang tid ville det være brutalt å måtte slutte i jobben for å videreutdanne seg, så dette passer utmerket for meg. Det er fint med et studium som vil utdype og gå videre på det jeg allerede kan og har bygget opp av erfaring, sier hun.

– Utfordringene til å gi riktig pleie og omsorg er ihvertfall store nok!

Det nye Internettbaserte studiet åpner muligheten for nye steder og for nye grupper, påpekte undervisningsminister Jon Lilletun under semesteråpningen i november i fjor.

I byks og bytes for nytt studium

Det nye studiet, med sine 35 studenter i første kull, ble åpnet med et seremonielt taste-trykk av statsråd Jon Lilletun den 16. november i fjor.

Studiet er skreddersydd for kommuner med sykepleiermangel. Bærum kommune, og åtte kommuner i Telemark har kjøpt hver sine andeler av studieplassene i det første kullet for nåværende hjelpepleiere og andre ansatte i kommunen som vil videreutdanne seg. Kommunene som deltar, finansierer deler av studiet, og yter støtte til kjøp av PC og lignende, mot at studentene binder seg til å jobbe som sykepleiere i kommunen i minst to år etter endt studium.

Den desentraliserte læringen trosser mange forestillinger om hvordan man tar sykepleien:

- Via en PC og studiets hjemmesider vil studentene bli loset inn i pensum og studieplan. En fast lærerkontakt gir respons via e-post på oppgavebesvarelser studenten har mailt inn.

Sosionomer pr. PC

Internett blir et stadig viktigere innslag, også for lærere og studenter ved deltidsstudiet på sosialhøgskolen ved Diakonhjemmet, DSU.

De fire kullene som går DSU, møtes aldri ansikt til ansikt. Studiesamlingene ved Diakonhjemmet overlapper ikke i tid. Men via

- Studentene er inndelt i kollokviegrupper etter geografi og arbeidssted. Gruppen møtes en gang i uken gjennom studiet. Pr. videokonferanse vil de kunne følge forelesninger fra et studio på Diakonhjemmet, og drøfte aktuelle spørsmål med foreleseren.
- Praksiserfaring får de i nye utfordringer på sin vante arbeidsplass eller i andre nærliggende praksisplasser. Behovet for den mer direkte kontakten skal ifølge programmet sikres gjennom de to ukene pr. semester da hele klassen fysisk er samlet på høgskolesenteret i Oslo.

Lanseringen av det nye studiet vakte betydelig medieinteresse, med positiv omtale i tilsammen et trettittalls medieenheter; aviser, radio- og TV-kanaler.

– Joda, vi har grunn til å være stolte av nyskapningen vår. Tilsammen har vi hatt et titalls henvendelser fra interesserte kommuner og enkeltinstitusjoner, sier studierektor Liv Berit Carlsen ved sykepleierhøgskolen, uten å ville navgi dem.

DSU-hjemmesidene og det interaktive FirstClass-programmet har de fått et møtepunkt, en virtuell kantine, der de kan ta kontakt. – Blant annet drøftes studentpolitiske saker. Vi prøver også ut hvordan det fungerer å kjøre studiegrupper via internett, sier fagkoordinator Tor Slettebø.

Både studiet og internettsatsingen foregår i et tett samarbeid med Høgskolen i Oslo.

Ensomheten utfordrer

Samlivsbrudd og ensomhet er en av de store utfordringene for kirkens omsorgsarbeid de neste årene, fremgår det av strategiplanen for Den norske kirke.

Planen nevner «økt oppsplitting av familier og fellesskap», samt en «økende følelse av ensomhet og isolasjon» som særlige utfordringer inn i det nye årtusenet. «Vi tenker her på alle som faller utenfor etablerte nettverk og dem som ikke har muligheter og ressurser til selv å skape tilhørighet, kontakt og fellesskap. Kirkens innsats må her bli et viktig bidrag de kommende år», heter det i planen.

Den løfter ellers frem arbeidet for og med funksjonshemmede – som ressurs og utfordring i kirken. Her skal det satses sterkere de kommende fire årene. (Steg)

Samråd om diakon-embedet

Hvor står Den norske kirke når det gjelder forståelsen av diakonatet, diakon-embedet? Hva kan sentrale aktører enes om?

Det var blant spørsmålene bak en konsultasjon i dagene 26. - 27. november på Lysebu i Oslo. Konsultasjonen samlet kjennere av feltet blant annet fra Det teologiske fakultet (TF), Menighetsfakultetet (MF), Diakonissehuset, Kirkerådet og Diakonhjemmet. Vertskap var Mellomkirkelig råd for Den norske kirke.

Blant forholdene som aktualiserer drøftingen er Porvoo-avtalen mellom flere lutherske kirker og den anglikanske kirken. Avtalen åpner blant annet for utveksling av prester og diakoner kirkene imellom.

«Anglikansk kirkeforståelse og embedsteologi som impuls for diakonatsteologien» var da også blant foredragene under konsultasjonen, ved professor Turid Karlsen Seim fra TF. Forstander Kjell Nordstokke ved Diakonhjemmet ledet den oppsummerende samlingen. (Steg)